

UN CUPLU DE SAVANȚI CELEBRI

Academicianul Eva GUDUMAC și profesorul universitar Valentin GUDUMAC la 70 de ani

Familia Gudumac – academicianul Eva Gudumac și profesorul universitar Valentin Gudumac constituie un cuplu excepțional de medici celebri, cu un profesionalism și o cumsecădenie aparte, care și-au consacrat întreaga activitate științei medicale. Respectul comunității științifice și a tuturor celor care au onoarea să-i cunoască izvorăște din munca lor fără preget, din sacrificiul și compasiunea nemărginită față de suferințele bolnavilor.

Aceste calități selecte le-au transmis și fiicei Iana Bernic, urolog-pediatru și profesor universitar. Academicianul Eva Gudumac este recunoscută ca savant și chirurg notoriu de talie mondială în domeniul chirurgiei pediatrice, iar profesorul universitar Valentin Gudumac – în domeniul biochimiei omului și animalelor.

Eva Gudumac s-a născut la 6 mai 1941 în comuna Tătărăuca Veche, județul Soroca, într-o familie de agricultori. După absolvirea școlii din comuna Visoca a hotărât să îmbrățișeze profesia nobilă de medic. În anul 1960 absolvește cu mențiune Școala de medicină din Soroca, iar în 1966 – facultatea de pediatrie a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău.

Remarcându-i atitudinea serioasă și generozitatea față de bolnavi, vestitul chirurg-pediatru, membru corespondent al Academiei Medicale din ex-URSS Natalia Gheorghiu i-a propus să-și continue studiile la catedra de chirurgie pediatrică. În paralel cu activitatea de chirurg-pediatru la Clinica de chirurgie pediatrică a Spitalului Republican pentru Copii, Eva Gudumac își perfecționează abilitățile profesionale în cadrul stagiilor la renumitele clinici chirurgicale

pediatrice din orașele Moscova și Sankt Petersburg. Peste un an după absolvirea doctoranturii, în 1973, susține teza de doctor în medicină „Semnificația clinică a determinării activității unor fermenți la copii cu combustii”. În anul 1986 susține teza de doctor habilitat în medicină „Argumentarea patogenetică a tacticii tratamentului chirurgical diferențiat al pneumoniei distructive acute la copii”.

Vastitatea și importanța problemelor pe care le abordează acad. Eva Gudumac este confirmată de oponentii oficiali ai tezelor sale de doctorat pe care le susține cu brio. În această ordine de idei, vom menționa unele dintre domeniile principale din pediatrie, la care a adus o contribuție importantă: chirurgia reconstructivă în malformațiile congenitale și dobândite ale esofagului, mediastinului, duodenului, intestinului subțire, chirurgia colorectală, chirurgia toracică, chirurgia fistulelor spontane și postoperatorii, chirurgia ficatului, căilor biliare, a pancreasului, glandelor suprarenale, chirurgia vasculară, infecțiile chirurgicale, sepsisul, tumorile, neurochirurgia, arsurile.

Complexitatea domeniilor de activitate și numărul imens de intervenții chirurgicale certifică talentul și profesionismul acad. Eva Gudumac. Chiar și în momentele mai dificile, când după o intervenție chirurgicală ea însăși avea nevoie de îngrijiri medicale, a rămas devotată pacienților săi, continuând să se afle la datorie în sala de operații.

În activitatea științifică a acordat o atenție deosebită elaborării și implementării algoritmilor de tratament cu antibiotice în afecțiunile chirurgicale septico-purulente la copii și prevenirii superinfecției nosocomiale. Pentru determinarea etiopatogeniei, concretizarea diagnosticului și tratamentului infecțiilor chirurgicale a implementat pe larg diverși markeri biochimici.

Este recunoscut aportul științific și practic al academicianului Eva Gudumac la elaborarea noilor programe și algoritme de diagnostic, tratament, profilaxie în funcție de malformația congenitală, caracterul afecțiunii chirurgicale și complicațiile asociate la nou-născut, sugar, copil și adolescent.

Investigațiile efectuate pe 26 000 de pacienți cu infecții chirurgicale și cronice, locale și sistemice în vârstă de la 7 zile până la 18 ani au permis a argumenta patogenetic metode diferențiate de diagnostic, tratament și profilaxie a acestor infecții, implementarea cărora demonstrează avantajele lor comparativ cu cele tradiționale. Date de o valoare practică importantă privind rolul curativ înalt al plazmaferezei (1-7 operații de plazmafereză) în

complex cu tratament chirurgical au fost obținute pe un lot de 220 de pacienți cu afecțiuni septico-purulente acute și cronice (bronhopneumonii destructive acute, peritonite acute purulente, osteomielite hematogene acute, sepsis sever, șoc septic etc.).

Cercetările complexe consacrate estimării particularităților etiologice, fiziopatologice și clinice ale coagulării intravasculare diseminate s-au soldat cu elaborarea unui algoritm de tratament complex, patogenetic bine argumentat, ce asigură obținerea unui grad înalt de vindecări (97% din cazuri).

O înaltă prețuire merită și strategiile terapeutice medicale (decontaminarea selectivă, nutriția bolnavilor chirurgicali infectați, antibioticoterapia, terapia antiendotoxinică, anticitochine, contra altor mediatorii ai inflamației, tratamentul coagulării intravasculare diseminate, procedee de epurare extrarenală – plazmafereza) și chirurgicale conform patologiei de bază (osteomielite hematogene acute, sepsis – forme generalizate, mediastinite, pericardite, peritonite, pneumonii destructive etc.).

Eforturile științifice și practice ale acad. Eva Gudumac s-au încununat cu succes: a crescut suficient rata de supraviețuire la nou-născuți, sugari, copii și adolescenți cu anomalii congenitale, afecțiuni chirurgicale, malformații asociate, sindrom septic, disfuncții respiratorii, hepatice, neurologice, cardiocirculatorii etc.

Indiscutabil este și meritul doamnei academician-chirurg în pregătirea specialiștilor în materie de medicină. Fiind șefă de catedră la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ține cursuri atât pentru studenți, cât și pentru medicii de familie și chirurși.

În semn de omagiu și pentru cinstirea memoriei renumitului chirurg-pediatru Natalia Gheorghiu, acad. Eva Gudumac a creat Centrul Național Științifico-Practic de Chirurgie Pediatrică „Natalia Gheorghiu”, în fruntea căruia se află până în prezent. A fondat o școală științifică constituită din 30 de doctori în științe și 7 doctori habilitați în medicină, care este recunoscută în țară și peste hotare.

Realizările științifice și-au găsit oglindire în circa 300 de lucrări, inclusiv 2 monografii. Lucrările consacrate malformațiilor congenitale, infecțiilor chirurgicale, metodelor de detoxicare extracorporală, complicațiilor intra- și postoperatorii, chirurgiei toracice la copii se utilizează pe larg de către medicii pediatri.

Grație succeselor obținute pe plan științific și profesional, în semn de recunoaștere a meritelor sale, academicianul Eva Gudumac a fost desemnată în

calitate de chirurg-pediatru principal al Ministerului Sănătății. În plus, a fost aleasă președinte al Asociației Chirurgilor Pediatri, membru al Asociației Chirurgilor Pediatri din România, membru al Uniunii Europene a Asociațiilor Chirurgilor Pediatri. A fost decorată cu Ordinul Republicii, s-a învrednicit de titlul onorific de „Om Emerit” și de alte înalte distincții guvernamentale.

Succesele obținute în activitatea științifică și practică, precum și recunoașterea de care se bucură în mijlocul comunității științifice acad. Eva Gudumac se datorează, în mare parte, și soțului ei – distinsului savant biochimist, profesor universitar Valentin Gudumac, care de-a lungul anilor a susținut-o și a încurajat-o, fiindu-i întotdeauna alături.

Valentin Gudumac s-a născut la 4 mai 1941 (doar cu două zile înaintea viitoarei soții) într-o familie de gospodari din satul Parcova, raionul Edineț, unde și-a petrecut copilăria. După absolvirea școlii medii din satul de baștină în 1958, a fost înmatriculat la facultatea de medicină generală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău, pe care a absolvit-o cu mențiune în anul 1964.

Responsabilitatea și interesul său sporit pentru cercetările științifice este apreciat de profesorii săi, care îi propun să-și continue studiile postuniversitare la doctorantură la catedra de biochimie. Pe parcursul studiilor a manifestat un nivel remarcabil de erudiție și inteligență, perseverență și caracter sistematic în efectuarea investigațiilor. Concomitent, dovedește calități didactice deosebite, o capacitate de autoperfecționare continuă, grație cărui fapt a fost angajat în calitate de lector înainte de absolvirea doctoraturii.

În anul 1969 susține teza de doctor în științe „Unii indicatori ai proceselor de oxidoreducere la acțiunea hexoclorbutadienului asupra animalelor”. În această lucrare pentru prima dată au fost obținute date privind provocarea de către hexoclorbutadien a stresului oxidativ și diminuarea intoxicației organismului prin utilizarea vitaminelor E și C în combinație cu glutatoniul restabil.

Având în vedere tendințele globale de creștere a morbidității și mortalității din cauza osteoporozei, ponderea căreia se consideră similară infarctului miocardic, ictusului și cancerului, profesorul universitar Valentin Gudumac acordă o atenție deosebită perfecționării metodelor de diagnostic, tratament și profilaxie a acestei afecțiuni. Investigațiile efectuate i-au permis să concretizeze unele aspecte epidemiologice, ale factorilor de risc, ale metabolismului fosfocalcic și hormonal, să perfecționeze unele metode de diagnostic, profilaxie

și tratament al osteoporozei.

Dat fiind faptul că o problemă importantă a medicinei contemporane se consideră identificarea surselor de materie primă pentru producerea medicamentelor, una din direcțiile principale de cercetare a profesorului universitar Valentin Gudumac a devenit studierea mecanismelor de acțiune a substanțelor bioactive din extrase din microalge asupra proceselor metabolice, valențele terapeutice și perspectivele lor de valorificare în profilaxia și, eventual, terapia afecțiunilor hepatice, cardiovasculare și țesutului osos. Ca rezultat, în colaborare cu colegii, a propus metode biotehnologice eficiente de obținere a 13 preparate din biomasa microalgelor cu conținut crescut de substanțe biologice active, care au efect pozitiv în diferite stări patologice. Aceste investigații au stat la baza tezei de doctor habilitat „Aspectele metabolice ale acțiunii biopreparatelor din microalge asupra organismului în normă și în patologie experimentală”.

Sub egida și cu participarea sa nemijlocită, au fost elaborate și editate „Investigații biochimice” în 2 volume consacrate descrierii celor mai frecvent utilizate metode biochimice în practica medicală de fiecare zi, care au devenit cărți de căpătâi pentru specialiști medici de laborator clinic și medici clinicieni, rezidenți.

De asemenea, merită a fi menționată și seria de metode și tehnici de laborator „Cercetări ale sistemului de hemostază”, consacrate explorării hemostazei, precum și lucrarea metodică „Diagnosticul de laborator al osteoporozei”, care se aplică pe larg în laboratoarele de diagnostic clinic.

Despre activitatea rodnică a savantului mărturisește atât numărul de lucrări științifice publicate – 350 (inclusiv 7 monografii și 15 lucrări didactice), 40 de brevete de invenții, circa 150 de certificate de inovație, cât și aprecierea elaborărilor sale prezentate la Saloanele Mondiale de Invenții care au fost menționate cu 35 de medalii de aur și 5 medalii de argint.

În numele comunității științifice din țară, Vă exprimăm sentimente de admirație pentru abnegația și prestația de care dați dovadă în una din cele mai nobile și umane profesii. Vă urăm La mulți ani, sănătate și noi realizări întru dezvoltarea științei medicale.

*acad. Teodor Furdui
acad. Gheorghe Țibîrnă
m. cor. Stanislav Groppa
dr. Leonid Chișlaru*

DIRIGITOR AL MATERIALELOR FOTOVOLTAICE

academicianul Ernest ARUȘANOV la 70 de ani

Fizician, domeniul de cercetare: fizica și ingineria semiconductorilor. Dr. hab. în științe fizico-matematice (1984), prof. univ. (1989), membru corespondent (1992), membru titular al AȘM (2000).

Ernest Arușanov s-a născut la 4 februarie 1941 în or. Bacu, Azerbaidjan, unde și-a petrecut anii copilăriei și ai adolescenței. În anul 1958, după absolvirea școlii medii, s-a mutat la Chișinău unde a fost admis la studii la Facultatea de Fizică și matematică a Universității de Stat din Moldova.

Din 1963, după absolvirea cu succes a facultății, Ernest Arușanov și-a început activitatea științifică în domeniul fizicii compușilor semiconductorilor, devenind în același an doctorand al Facultății de Fizică a Universității de Stat din Moldova, iar în 1969 obținând titlul științific de doctor în științe fizico-matematice. Din 1967 și până în prezent, acad. Ernest Arușanov activează fructuos în cadrul Institutului de Fizică Aplicată al AȘM, până în anul 1986 fiind membru al colectivelor de cercetare conduse de acad. Sergiu Rădăuțan. Cariera științifică la IFA și-a început-o în funcția de cercetător științific inferior (1967-1970), apoi devenind cercetător științific superior (1970-1986). În 1984 susține teza de doctor habilitat în științe fizico-matematice, iar în 1986 fondează și devine șef al Laboratorului compușilor cu banda interzisă îngustă, funcție pe care a deținut-o până în 1988. În perioada 1988-1997 a fost director adjunct pe probleme științifice al IFA al AȘM. Titlul de profesor universitar i-a fost acordat în 1989, iar în 1992 a fost ales membru corespondent al AȘM.

După dezintegrarea URSS, Ernest Arușanov a contribuit esențial la păstrarea potențialului Institutului, folosind prestigiul său științific pentru